

УДК 636.087.7:636.598

Бурлака В.А., доктор с.-г. наук
Туманов В.В., здобувач

Житомирський національний агроекологічний університет

**ПЕРЕТРАВНІСТЬ ПОЖИВНИХ РЕЧОВИН У ІНДИЧОК, ЩО
СПОЖИВАЛИ В РАЦІОНІ АЛУНІТОВЕ БОРОШНО**

Наводяться результати визначення ефективності перетравності основних речовин корму індичками у віці 200-210 діб при додатковому введенні в їх раціон алунітового борошна у кількості 5-6-7 та 8 г на голову на добу. При цьому збільшується перетравність протеїну на 0,9; 1,9; 2,2 та 3,5%, жиру на 2,5-6,6%; клітковини на 0,6-3,4%.

Ключові слова: індики, алуніт, раціон, перетравність, поживні речовини.

У індиків, як іншої птиці, процес перетравлення речовин корма найбільш ефективно проходить не тільки за оптимального вмісту співвідношення між усіма поживними речовинами корму в тому числі і мінеральними речовинами. Від оптимального співвідношення між мінеральними речовинами раціону залежить не лише їх засвоєння, а й рівень перетравлення і всмоктування протеїну, жирів і вуглеводів [2, 5, 7, 8].

Об'єкт дослідження - індички кросу BIG 6 віком 101-200 днів, живою масою - 8-17кг.

Предмет дослідження - перетравність поживних речовин корму.

Мета роботи: вивчити ефективність впливу алунітового борошна у дозах 5, 6,7 та 8 г на голову на добу в раціонах індичок, що утримувалися в умовах промислової ферми, на перетравність поживних речовин корму (органічної речовини, протеїну, жиру, БЕР та клітковини).

Науково-господарські дослідження проводилися у 2008 році в умовах ТОВ СП «Володар» Київської області за прийнятною схемою [1, 3, 4, 6].

Для організації фізіологічного дослідження із кожної групи відібрали по 10 індичок аналогів (всього 50 голів), згідно існуючих груп в основному досліді.

Утримували цей молодняк в клітках по 10 голів. Утримання, годівля, напування птиці було однаковим, за виключенням індичок 2-ї ; 3-ї; 4-ї та 5-ї груп, яким додатково у раціон додавали із комбікормом алунітове борошно у кількості 5, 6, 7 та 8 г на голову на добу відповідно. Основний період фізіологічного дослідження по перетравності поживних речовин корму тривав 8 діб. В цей період щодоби відбиралися проби корму, кормових залишків, посліду. Зважування птиці проводили при постановці на дослід та при знятті.

Виходячи із отриманих результатів фізіологічного дослідження, їх обробки та аналізу зробили висновки.

Завдання, що ставилися в фізіологічному досліді вирішувалися в ході експерименту із використанням зоотехнічних та статистичних методів.

Результати впливу досліджувальних факторів на перетравність основних поживних речовин корму наведено в таблиці 1.

Таблиця 1. Перетравність поживних речовин корму, %

Показник	Група				
	1	2	3	4	5
Органічна речовина	61,8±0,94	62,8±0,61	66,6±0,34	66,9±0,69	65,5±0,53
Протеїн	80,9±0,13	81,8±0,94	83,1±1,01	84,4±0,20***	82,8±0,48
Жир	81,7±0,09	82,4±0,97	84,2±0,91	87,3±0,08***	83,2±0,68
БЕР	64,8±1,48	64,9±0,98	65,7±0,56	66,1±1,12	65,1±0,49
Клітковина	6,1±0,04	6,7±0,27	7,8±0,16	9,5±0,81	7,3±0,4

Примітка: * P<0,05; ** P<0,01; *** P<0,001 порівняння з першою контрольною групою.

Додаткове введення в раціон індичок 2-ї ; 3-ї; 4-ї та 5-ї дослідних груп алунітового борошна у кількості відповідно 5, 6, 7 та 8 г на голову на добу сприяло збільшенню перетравлення поживних речовин. Перетравність органічної речовини у індичок всіх піддослідних груп була доволі висока і складала 61,8-66,9%. Згодовування алуніту призвело до збільшення перетравності органічної речовини від 1,0 до 6,1%. Найкращі показники отримані в групах, де індички отримували 6 та 7 г мінеральних препаратів і складала 66,6-66,9%.

Підгодовля алунітом позитивно сприяла й на перетравність протеїну корму молодняком індиків. Якщо у першій контрольній групі перетравність протеїну була на рівні 80,9%, то в групах, де в раціон індиків вводили мінеральну добавку, цей показник виріс до 81,8-84,4%. Вірогідне підвищення перетравності протеїну відбулося у молодняку 4-ї дослідної групи, що було вищим на 3,5%, ніж у контролі. В інших групах (2-а, 3-я та 5-а) ці показники також відрізнялися від показників перетравності протеїну у контролі і були вище на 0,9; 2,2 та 1,9% відповідно.

Перетравність жиру індичками усіх піддослідних груп відзначалася високими показниками і сягала 81,7-87,3%. Вищими показники все ж були у птиці, що отримувала алунітовий препарат. Жир перетравлювався найкраще у індичок 3-ї та у 4-ї (P<0,001) дослідних груп. Різниця сягала 2,5-6,6% на користь птиці, що отримувала алуніт. Введення алуніту у кількості 5 г та збільшення його в раціоні до 8 г на голову на добу незначно збільшувало перетравність жиру щодо контролю (0,7-1,5%).

Порівнюючи ступінь засвоєння безазотистих екстрактивних речовин індичками усіх груп, можна стверджувати, що БЕР засвоювалися у великій кількості, однак кращі показники все ж відзначаються у дослідних групах, де птиця отримувала мінеральну добавку алуніт, хоча ця різниця була не суттєвою і знаходилася в межах похибки на рівні 0,1-1,3%.

В цілому, як відомо, птиця відносно погано перетравлює клітковину корму.

В досліді молодняк індичок перетравлював клітковину на рівні 6,1-9,5%. Додаткове введення алунітового борошна фракцією 0,075-0,1 мм дозволило підвищити перетравність клітковини раціону. Найкращі показники відзначаються в 4-й та 5-ій дослідних групах. Ця різниця сягала відповідно від контролю 3,4-1,2%. Добавка в раціон птиці 5 та 6 г відповідно збільшили ці показники на 0,6-1,7%.

Висновки. Найкращі результати із перетравності поживних речовин корму у індичок віком 200-210 діб при використанні алунітового борошна спостерігається в групах 4 та 5, яким задавали 7 та 8 г препарату. В цих групах найкраще перетравлювалися протеїн, жир та клітковина.

Перспективи подальших досліджень. Подальші дослідження присвячуються визначенню економічної ефективності використання природних мінералів для молодняку індиків.

Література

1. Викторов П.И., Менькин В.К. Методика и организация зоотехнических опытов. М.: ВО Агропромиздат, 1991. – 12 с.
2. Детергенти сучасності: Технологія виробництва, екологія, економіка та використання. / Бурлака В.А., Руденко Г.Б., Грабар І.Г. та ін. / Житомир: ЖДТУ, 2004. - 546 с.
3. Деталізована поживність кормів зони лісостепу України. довідник / Карпусь М.М., Славов В.П., Мартинюк Г.М. – К.: Аграрна наука, 1995. – 347 с.
4. Козир В.С., Свеженцов А.И., Качалов Е.Я. Практические методики исследований в животноводстве. – Днепропетровск: Арт-Прес, 2002. – 354 с.
5. Косячук В.В., Константинов П.Д. Разработка методов производства экологически безопасных и биологически полноценных мясопродуктов. Стресс. – К.: 1997. – С. 64-65.
6. Орлинский Б.С. Минеральные и витаминные добавки в рационах свиней. – М.: Россельхозиздат, 1979. – 116 с.
7. Застосування природних мінералів – сорбентів при виробництві тваринницької продукції в зоні радіоактивного забруднення / Ю.І. Савченко, І.М. Савчук, М.Г. Савченко // Методичні рекомендації. – Житомир: ІСГП, 2006. – 29 с.
8. Ханинг А. Минеральные вещества, витамины, биостимуляторы в кормлении сельскохозяйственных животных. – М.: Колос, 1976. – 569 с.

Summary

Digestability of nutrients in turkeys fed with the alunite flour in the ration / Burlaka V.A., Tumanov V.V.

The results for determination of the efficient digestability of the main substances in the fodder by the turkeys of 200–210 days of age while introducing alunite flour in terms of 5, 6, 7 and 8 gr. per head per day in the ration are presented. This permits to increase protein digestability to 0.9, 1.9, 2.2 and 3.5 per cent; fat digestability to 2.5–6.6 per cent; fiber digestability to 0.6–3.4 per cent.

Key words: turkeys, alunite, ration, digestability, nutrients.